

Брати Волинські з Острозької гімназії

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника Острога

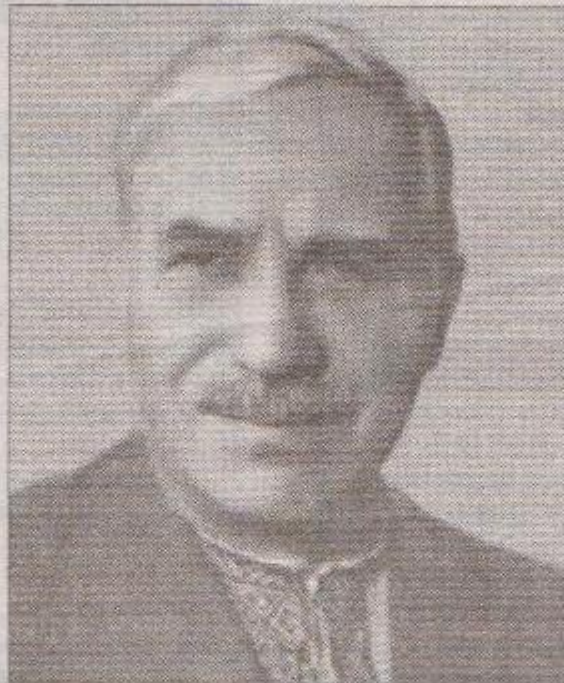
Першого (13) лютого 1893 р. – народився відомий український літературознавець і педагог, доктор філологічних наук, професор **Петро Костянтинович (Костьович) Волинський** (на фото ліворуч).

Його мала батьківщина – містечко Олика під Луцьком. Середню освіту майбутній вчений здобув в Острозькій гімназії, яку закінчив у 1912 р., а далі навчався у Ніжинському історико-філологічному інституті, де у 1916 р. отримав диплом про вищу освіту. Відтоді він вчителював, працював у Науково-дослідному інституті педагогіки, а з 1929 р. понад пів століття (з перервою на Другу світову війну) викладав у Київському педагогічному інституті, де з 1947 по 1976 рік очолював кафедру української літератури.

Наукові питання, які досліджував П. К. Волинський, стосувалися проблем теорії літератури та історії української літератури XIX ст. (творчість **Івана Котляревського**, українських поетів-романтиків, **Тараса Шевченка**, **Івана Франка**, **Лесі Українки** та інших). Ним були опублікована низка наукових монографій і підручників для вищої школи. А шкільний підручник «Українська література» для 8 класу, співавтором якого був випускник Острозької гімназії, витримав 20 (!) видань – а це багатомільйонний наклад.

Відомим вченим-дослідником української літератури XX століття був його син **Кость Петрович Волинський** (1922 – 2007 р.) – кандидат філологічних наук, фронтовик, науковець академічного Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка.

В Острозі в наші дні є вулиця Братів Волинських. Старший брат Петра Костьовича Волинського Микола (народився в Олиці 23 березня (4 квітня) 1890 р.) теж навчався в Острозькій чоловічій гімназії, яку закінчив 1910 р. Свого часу відомий історик-джерелознавець **Юрій Мицик** (учень професора **Миколи Ковальського**) опублікував лист острозького гімназиста **Миколи Волинського**

(на знімку праворуч) редактору провідного в той час українського часопису «Літературно-науковий вісник» **Михайлу Грушевському** – майбутньому голові Центральної Ради. Нижче наведемо повний текст цього короткого листа. Він опублікований у журналі «Український історик» і розміщений на особистому сайті Юрія Мицика.

1910, січня 10 (1909, грудня 24). – Остріг. – Лист Миколи Волинського.

«Вельмишановний добродію редакторе!

Будьте ласкаві, розтлумачте мені, чи можу я одержувати в 1910 році Ваш журнал «Л.Н.В.» за 6 крб. Я – гімназист, но це Ви можете знати тільки «неофіційно», бо гімназисти не мають права одержувати журнали або часописи. Для відповіді посилаю в цім – таки листі марку (7 коп.).

С поважанем Н. Волинский.

Адреса на другім боці:

Адресат: г. Острог Волинской губ. Ювое местечко, д. Градска Н. К. Волинскому 24 дек. 1909 года.»

(Центральний державний історичний архів України у Києві. – Ф. 1235. – Оп. 1. – № 871. – Арк. 266 – 267 зв. – Оригінал-автограф.)

Зазначимо, що дослідникам-грушевськознавцям відомий ще один лист Миколи Волинського знаменитому історику, теж написаний в Острозі і датований 1 листопада 1909 р. (Гирич І. Епістолярна спадщина Михайла Грушевського. – Київ, 1996. – с. 19).

Микола Костьович Волинський, як і його молодший брат, після закінчення Острозької гімназії теж навчався у Ніжинському

історико-філологічному інституті, який не зміг закінчити, оскільки був відрхований з інституту як один із співorganizаторів нелегального відзначення сторіччя з дня народження Т. Шевченка у 1914 р. Отож вищу освіту він завершив лише у 1919 р. вже у Харківському університеті. З 1917 р. наш земляк вчителював, пізніше викладав у педінституті Ніжина, звідки за царизму був виключений, педтехнікумі Бердянська, а з 1935 по 1958 рік (з перервою на нациську окупацію) у Слов'янському учительському інституті, де в 1939 – 1941 і 1944 – 1954 рр. завідував кафедрою мовознавства, а в 1944-1946 рр. був деканом мовно-літературного факультету. На сайті Донбаського державного педагогічного університету, що в наші дні працює у звільненому від російських окупантів Слов'янську, можна прочитати, що Микола Костьович Волинський був першим співробітником цього вишу, який отримав вчений ступінь, захистивши у 1949 р. дисертацію на звання кандидата педагогічних наук з теми «Проблеми історизму у викладанні граматики у середній школі». Наприкінці 1950-х років такий необхідний у справі підготовки українських мовників для шкіл Донбасу філологічний факультет у Слов'янську був закритий. М. К. Волинський виїхав у Прибалтику, де 6 серпня 1990 року помер у Лієпаї (Латвія).

Про увічнення пам'яті братів Волинських на карті Острога після здобуття Незалежності України подбав незабутній **Петро Зотович Андрухов**, який підтримував зв'язки із вченими – випускниками нашої гімназії і їх родинами. ■